

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIMI
MALENSEK
KONIC

VIGENCI ROMAN

18

Ani se je zdel težak kot vreča moke in kot da se bo vsak trenutek sesedel, Globočnik pa je drobencljivo stopil k njej in ji pomolil dva prsta. Spet jo je pogledal, kakor bi jo ocenjeval in zamomljal: „Veste, dandanes ni lahko začeti. Toda nečaka imam, po materi je dobil dediščino in zdaj mu denar leži mrtev. Čas bi bil, da bi ga kam vložil — pametno vložil, seveda. Samo zaradi njega bi... no, ne vem. Tu ne gre za kravje groše, ki bi jih človek zlahka požaloval, če jih izgubi. Kadar bo nanoslo, se bom oglasil, potem bomo pa naprej govorili.“

„Prosim,“ je tiho rekla Ana. Globočnik ji je bil zopr.

Gospod Filip je fužinarja spremil do veže in ko se je vrnil, si je zadovoljno pomel roke.

„Bo, Ana!“ je rekel. „Kakor hitro bo videl, ne bo več izpustil iz rok — poznam ga. Dominika bomo pa izplačali in vse bo v redu.“

„Kaj pa, če bo Dominik tožil!“ je previdno vprašala. Na tihem si je želela, da bi Globočnik pustil Gašperinove vigence v miru. Na tihem si je mislila, da bi Globočnik pozneje zatrdno skušal vigence kupiti, to pa je bilo tisto, česar se je najbolj bala.

Stric ni razumel njenega strahu. Brezskrbno je zamahnil z roko.

„Beži no! Da bi Dominik ugnal Globočnika? Nikoli! Prepričan sem, da sploh ne bo tožil, ko bo videl, s kom ima opravka. Kar mirna bodi, Ana, vse bo tako, kakor je zate in Aleša najbolj prav.“

Ano so njegove besede kaj slabo potolažile.

Kmalu po Globočnikovem odhodu je rekla, da pojde domov. Stric jo je zadrževal.

„Zgodaj se zmračí in ponoči boš težko vozila, ko nisi vajena poti.“

„Saj so noči zdaj jasne,“ je menila Ana, in doma me čaka delo.“

Niti kosila ni čakala, še pred poldnem se je odpeljala. Stric ji je ob slovesu stisnil v roko bankovec „za prvo silo“. Potlačila ga je v žep, ne da bi ga pred njim pogledala. Šele pred vasjo ga je razgrnila. Bilo je dvajset goldinarjev.

„S tem si bom pa res pomagala,“ je pomislila trpko in ga spravila nazaj. Bila je razočarana; stric bi ji lahko dal več, vsaj stotak.

Vozila je počasi, ker se je morala neprestano izogibati sani, naloženih z železno rudo. Spotoma je srečala tudi gosposke sani. Pognala je na kraj poti, da bi voznik mogel mimo. Mimogrede je ujela blede, suhljato, gladko obrito lice, pogreznjeno v širok krznen ovratnik. Prepoznala je moža in zardela, bil je Borgel. Tudi on jo je spoznal, toda ni je pozdravil, samo z bičem je švignil po konju, da bi bil prej mimo. Kradoma se je ozrla za njim.

„Kako košato se vozi. Tako bi se lahko vozila jaz,“ si je rekla in znova jo je spekle v srcu. Le kaj si je mislil, ko jo je srečal na zanemarjenih saneh, tako zahomotano v rute in koce? Najbrž mu je tudi Globočnik že vse razpovedal o očetovi smrti in dolgovi. Sram jo je bilo pred nekdanjim snubcem.

Spotoma se je ustavila in krmila. Medtem, ko je kobila jedla, je stopila v prodajalno in si kupila črnega blaga za delovno obleko, naposled pa še kontenine za Uršin predpasnik. Urša dela za sam prežitek, spodobi se, da ji nekaj prinese. Zavoj je bil majhen, toda stričev dvajsetak se je že napol raztopil. Ko je spravljala drobiž, se je jezila na strica.

Videli bomo: Amer. film SELINA (spodaj) z Jane Wyman v glavni vlogi in ameriški barvni zabavni film SIN ALI BABE (zgoraj)

Pa še dve z maskarade v Strazišču — videti je, da je bilo v resnici veselo! Kaj bi ne bilo, saj slavimo Pusta!

Človek kar ne ve, česa bi se prijel — ali velike »Morave«, ki bi jo lahko brez prestanka »vlekle« leto dni, ali vesele maskare

Gorenjske ANEKDOTE

PREPROSTA REŠITEV

Pred kratkim je razpravljali Okrajni ljudski odbor o smernicah za sestavo letošnjega okrajnega družbenega plana. Ko se je priglasi k besedi predsednik Okr. zadružne zveze Tone Hafner ter stopil za govorniški pult in govoril o letošnjem okrajnem skladu za pospeševanje kmetijstva, iz katerega bodo kmetijske organizacije lahko črpale nekaj deset milijonov dinarjev in v dvorani zamrmral neki odbornik, ki zastopa enega kmečkih predelov na Gorenjskem:

„Ali ima smisel govoriti o tem, za kaj bomo uporabili ta denar, namenjen kmetijstvu. Veliko enostavneje bi bilo, če bi za ta denar kupili pšenico in jo razdelili kmetom. Tako jim vsaj ne bi bilo treba delati...“

ENA O PETRU LIPARJU

Dirigent Prešernovega pevskega zbora Peter Lipar si je pred kratkim na poldnevni cesti hudo poškodoval nogo. To navsezadnje še ne bi bilo tako hudo, toda ogrožen je bil tradicionalni koncert, ki ga prireja pevski zbor vsako leto na obletnico Prešernove smrti. Kaj storiti? Pa se je pozhrtvovalni Peter odločil: dirigiral bom zboru, pa čeprav sedé. Res — koncert je bil rešen. — Po končanem nastopu so Petra Liparja, ker ni mogel zaradi mavčevega oklepa na nogi hoditi, odnesli proti domu.

Dan pozneje so se začele po Kranju širiti alarmantne govorice, ki so zlasti kranjske kulturne kroge močno vznemirile. Ljudje so si prišepetovali: »Pomislite, Peter Lipar... Kaj takega pa res ne bi človek pričakoval od tako dostojnega moža. Pomislite — sinoči se ga je tako nažrl, da so ga morali dobesedno nesti domov.«

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAPERKI Z GORENJSKE

Zbirka in prevodil - fi -

Južno od Dovja, na terasi ob sotočju Save in Bistrice, leži vas Mojstrana z ličnimi zidanimi hišami, ki so razporejene na obeh bregovih Bistrice. Cerkev sv. Klemenca je zelo stara, čisto romanska stavba. Po ustnem izročilu je bila zgrajena na mestu, kjer sta leta 868 prenočevala slovanska blagovestnika Ciril in Metod na svoji poti v Rim.

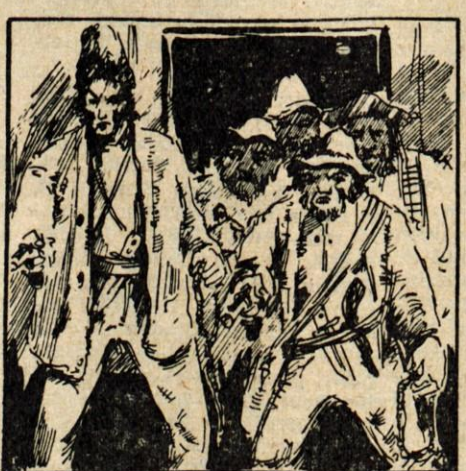
Nastanek in razvoj vasi je v zvezi s fužinarstvom. V Vaivasorjevji dobi je obstajal v Mojstrani bogat železni rudnik. Dolgo časa je obratovala tudi cementna tovarna s par metrov dolgim in visoko speljanim vodovodom, ki pa zdaj sameva ob vstopu v dolino Vrata.

Kakor Dovje je tudi Mojstrana znano alpsko letovišče in izhodišče za ture v Julijske Alpe in Karavanke. Tako vodi od železniške postaje dvojje znamenitih potov ob potokih Belci in Mlinci na Kepo ter po grebenih proti vzhodu na Golico, proti zahodu pa preko Korenskega sedla na Peč. Z vseh vrhov Karavank je lep razgled na Koroško, na Savsko dolino in vrhove Julijskih Alp. Skozi Mojstrano vodi pot v veličastno gorsko dolino Vrata, ki jo zaključuje preko 1000 m visoka severna stena Triglava. V spodnji tretjini Vrat pada s stene v dolino 40 m visok, dvojni slap Peričnik, nad njim 20 m visok drugi slap Sum. Te čudovite lepote pa nas bo oropala narava sama,

ker razjeda voda mehko podlago vedno bolj in se slap iz leta v leto niža, če ne bomo pravočasno poskrbeli za pregrado ob vrhu slapa. Na koncu doline stoji planinski hotel Aljažev dom, od koder vodijo dobro zaznamovane in zavarovane poti na naš najvišji vrh Triglav (2863 m).

V Mojstrani se je 6. septembra 1846 rodil naš znani čebelar Mihael Ambrožič. Umrl je 4. julija 1904 in počiva na domačem pokopališču. Čebelarstvo je bilo pri Ambrožičevih od nekdanji pri hiši in je Mihec že v otroških letih čebelaril z očetom. Za razvoj slovenskega čebelarstva, zlasti čebelarstva trgovine, si je pridobil velike zasluge. Bil je poleg barona Rothschilda prvi, ki je razširil našo čebelo po svetu. Z izvozom je prišel 1872 takoj po otvoritvi Gorenjske železnice in je izvozil preko 70.000 panjev živih čebel. Čebele je prodajal ne samo po vsej Evropi, ampak tudi v Ameriko, Avstralijo in Vladivostok. Slikal je tudi končnice, izpopolnjeval čebelarstvo orodje in napravil po njem imenovani ležaji panj.

V Mojstrani se je 30. 1. 1830 rodil tudi Franc Lavtičar, šolnik in organizator dobrodelnosti. Poleg zaslug za razvoj šolstva, ima tudi zasluge za ustanovitev številnih podeželskih gasilskih društev in kmetijskih podružnic. Umrl je 25. 4. 1930 v Ljubljani kot upokojeni tajnik ministrstva za socialno politiko.

69. Oficirji na pošti so se naveličali igrati. Oba lajtnanta sta odšla spat, le kapitan in Vernazz sta še ostala. Pridružila se jim je poštarjeva družina. Kapitan je obujal spomine na svojo družino v daljni Alžaciji, ko je objemal oba poštarjeva malčka; Vernazz pa se mu je skrivaj rogal: saj ta lopov ni nikoli poznal domotožja, ker sploh ni poznal svoje domovine, niti ta razuzdanec ni mogel imeti pojma o družinski sreči.

70. V tem trenutku so se z glasnim ropotom odprla vrata in v sobo je planilo nekaj bradatih, po obrazu počrnelih mož. Na čelu sta bila kobilar Tonček in Velikonja. Vsi so planili pokonci, kapitan je dal otroka poštarju, da bi segel po sabljo. Vernazz je prebledel in njegov posmeh se je spremenil v grozo. Godilo se je bliskoma. Tomaž in Tonček sta imela zanke že pripravljene, vrgla sta jih kapitanu in Brnjaču okrog vratu.

71. Poštarja je nekdo sunil z gorjačo v prsi, da se je od bolečine zgrudil v kot. Drugi oddelek je medtem vlomil v poštno pisarno in tam pobral težke francoske kase. Oba ujetnika pa so zvezali in odvlekli iz hiše. Preplašeni Vernazz je bil kmalu ukročen — zamašili so mu usta in ga odvlekli proti Samoglavu.

72. Težji posel je imel Tomaž s kapitanom. Ta se je branil z vsemi močmi. Grog se je mudilo, zato je ukazal, naj mu zamašijo usta in ga vržejo v jarek. Kapitan je zakričal, da bi zbudil oficirja in vojake. Že je nekdo odprl okno in na ponovni kapitanov krik ustrelil najbližjega napadalca. Ta je z glasnim krikom padel po tleh. Oficir pa je že segel po drugem samokresu in spet pomiril...